

BOLESŁAW BŁASZCZUK

ur. 1928; Średni Łan

Miejsce i czas wydarzeń	Sawin, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Sawin, życie podczas okupacji, okupacja niemiecka, mordowanie Żydów, Ryfka, Żyd Duwid

Ukrywaliśmy Ryfkę, gdy Niemcy rozstrzelali jej rodzinę

Parę dni wcześniej nie mogłem nigdzie kupić soli, ale był u nas na wsi Żyd - Duwid się nazywał, myśmy go nazywali Dawid. Miał dwie córki i żonę. [Prowadził] taki mały sklepik. Igły, powidła i smoła nawet i ta smarówka do wozów i naftę miał, i cukier miał, i takie różne rzeczy. To był biedny Żyd. Jeszcze krótko przed wojną w Woli Uhruskiej była stacja kolejowa, między Chełmem, a Włodawą. Na dworcu [wisały] plakaty jak Żydzi powiesili dziecko chrześcijańskie, otworzyli żyły i z tej żyły leje się krew do takiej miednicy, i tam jest wyjaśnienie, że to na mace, do rytuału żydowskiego. Później interesowałem się tym. Okazuje się, że to była bujda, podburzanie. Tam były jeszcze inne plakaty na temat Żydów: „Bij Żyda”, „Nie kupuj u Żyda”. Żydzi tak samo służyli w wojsku, trochę śmieli się z nich polscy żołnierze, że jak on strzela to stoi za węglem i lufa karabinu zgina się i dopiero wtedy on strzela do nieprzyjaciela. Jak wracałem w [19]38 roku to wstąpiłem do tego Żyda. Jego obydwie córki chodziły do naszej klasy, uczyliśmy się razem. Na początku lekcji pacierz musieliśmy mówić, my chrześcijanie odmawialiśmy pacierz, a one stały na baczość, nie siedziały, tylko stały na baczość, czyli oddawały cześć dla naszej modlitwy. To było dobrze oceniane, mimo, że w stosunku do tych Żydów czuło się trochę chłodek ze strony niektórych. Młodsza siostra to była Gola, a Ryfka to była starsza. One siedziały w środkowym rzędzie i my chłopcy tośmy je podglądali, szczególnie Golę, bardzo ładna była, pamiętam. Na początku października, w tym czasie kiedy przyszło dwóch gestapowców i jeden cywil w kapeluszu, Ryfka kopała kartofle u pana dziedzica. Mój stryj Aleksander Rywczuk to zauważył i mówi: „Ja znam tego cywila, to bardzo prawdopodobne, że z tych kolonistów zaangażował się mocniej”. [Gestapowcy] pojawiają się na podwórku u tego Duwida. Otwiera drzwi, jak raz w tym czasie jadł chleb, poruszał ustami i ten gestapowiec wyjął pistolet z kabury i w usta mu strzelił parę razy. Te strzały słyszał mój kolega Janek Jurek, po drugiej stronie drogi mieszkali. Słyszał, że dostał trzy strzały i upadł na próg. W tym momencie wypadła jego żona, zaczęła błagać żeby nie strzelali do niej, żeby córki nie zabijali. Ten wcale

nie dyskutował i od razu ją zabił. Ojciec i matka leżą zabici na progu, Gola pada pod nogi temu bandycie, obejmuje i błaga, żeby nie strzelał. On wyglądał na takiego kryminalistę, wyszkolony, wyuzdany z wszelkiej moralności i bardzo silnie ją kopnął na podwórko, aż jęknęła, wyjął pistolet i zabił ją. Cywil zorientował się, że jeszcze starsza córka, ale [w domu] nie ma nikogo, machnął ręką i odeszli. Starsza córka w tym czasie kopała ziemniaki u Pulikowskiego. Myśmy ją przez całą okupację przechowywali, przeważnie u Sierpińskich. W zimie w oborze, miała tam ciepło, raz na dzień dostała jeść, a w lecie przenosiliśmy ją, blisko żandarmerii niemieckiej, która się mieściła w szkole, w pobliżu były łąki, na łąkach siano było. W jednym takim stogu urządziliśmy jej mieszkanie.

Data i miejsce nagrania	2012-07-17, Lublin
Rozmawiał/a	Piotr Sztajdel
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"